

Korespondence
(sbírka jednotlivin)

1932–1998

Inventář

Název archivu:	Národní filmový archiv, Praha
Název archivní pomůcky:	Korespondence (sbírka jednotlivin)
Časový rozsah pomůcky:	1932–1998
Druh archivní pomůcky:	Inventář
Číslo listu NAD:	175
Evidenční číslo pomůcky:	138
Jméno zpracovatele:	Mgr. Tichá Lucie
Místo a rok vyhotovení archivní pomůcky:	Hradištko pod Medníkem, 2011

I. Obsah

I.	Obsah	II
II.	Vývoj a dějiny archivního souboru	III
III.	Archivní charakteristika archivního souboru	IV
IV.	Obsahový rozbor archivního souboru	IV
V.	Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení pomůcky	IV
VI.	Inventární seznam	1
VII.	Stručné biografie původců archivního souboru	4

II. Vývoj a dějiny archivního souboru

Archivní sbírka *Korespondence (sbírka jednotlivin)*, uložená v Národním filmovém archivu (dále jen NFA), byla postupně utvářena z jednotlivých dokumentů, které nebylo možné z hlediska provenienčního principu zařadit do jiných fondů, neboť se další materiály jejich původců nedochovaly nebo nejsou v NFA uloženy. Jedná se o korespondenci mezi tvůrčími osobnostmi, která se tematicky vztahuje k české kinematografii.

Sbírka se později rozrostla o některé jednotliviny, v roce 1999 byla doplněna o dokumenty předané PhDr. Ivanem Klimešem (tj. dopis adresovaný Otomaru Korbelařovi a korespondenci Karla Plicky). V roce 2003 byl do sbírky *Korespondence (sbírka jednotlivin)* zařazen dopis Marie Vášové Státní půjčovně filmů s omluvou neúčasti na premiéře filmu *Případ kapitána Dreyfuse*, získaný od V. Procházky.

První fáze zpracování archivní sbírky *Korespondence (sbírka jednotlivin)* byla zahájena v roce 1999, kdy ji pracovnice oddělení písemných archiválií NFA (dále jen OPA NFA) Helena Malinová zaevidovala, uspořádala a přírůstkovými čísly označila dochovanou korespondenci týkající se českého filmu. Sbírka byla evidována pomocí inventárního seznamu, jmenného rejstříku a kartotéky. Ve sbírce byla původně zařazena také korespondence vztahující se k filmu *To byl český muzikant* (1940). Tyto dokumenty předala H. Malinová do sbírky *Skladatelé filmové hudby (sbírka jednotlivin)*.¹

V roce 2011 bylo přistoupeno ke zrevidování a adjustaci sbírky, při níž byla korespondence uspořádána abecedně dle odesílatelů a dokumenty jednotlivých původců označeny inventárními a přírůstkovými čísly. Vytvořen byl prozatímní inventární seznam, v němž je jedna inventární jednotka tvořena korespondencí jedné osobnosti. V roce 1999 sepsala H. Malinová také stručné biografie původců archivního souboru. Ty byly v roce 2011 zrevidovány, doplněny a připojeny na závěr prozatímního inventárního seznamu.

¹ Korespondence (celkem 18 dokumentů, fol. 48) byla dne 29. 11. 2011 předána do fondu *Elekta, a.s.* (1918–1955), k. 12, inv. č. 201, neboť se nejednalo o písemnosti vzniklé z činnosti hudebního skladatele Františka Kmocha, ale o korespondenci týkající se filmu *To byl český muzikant*, který byl v produkci této společnosti natočen v roce 1940.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Archivní sbírka *Korespondence (sbírka jednotlivin)* je tvořena zejména dopisy, korespondenčními lístky a pohlednicemi, výjimečně se jedná o kopie originálních dokumentů. Písemnosti jsou adresovány fyzickým i právnickým osobám (z nich nejčastěji výrobním společnostem), jsou rukopisné nebo psány na stroji. Přílohou jednoho z dopisů Ladislava Roháče je jedna fotografie, k dopisu Jaroslava Siakel'a Jiřímu Puršovi jsou připojeny 3 fotografie.

Písemnosti jsou psány v českém jazyce kromě jednoho dopisu Alexandra Hackenschmieda psaného v angličtině a korespondence Ladislava Roháče, která je ve slovenštině. Fyzický stav archiválií je uspokojivý, restaurátorského zásahu není třeba.

IV. Obsahový rozbor archivního souboru

Sbírka je utvořena z korespondence českých filmových tvůrců, v níž uvádějí nejčastěji životopisné údaje svých kolegů, pojednávají o okolnostech vzniku některých filmů, o realizaci filmových námětů apod. Ve svých dopisech vyjadřují pisatelé své poděkování, soustrast, omlouvají z neúčasti na premiéře filmu, nabízejí spolupráci nebo žádají o rezervaci vstupenek do biografu. Korespondence Karla Plicky obsahuje přepisy recenzí publikovaných v tisku.

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení pomůcky

Dochované materiály archivní sbírky (1 karton) jsou uloženy v depozitáři NFA na Hradištku. Sbíрку uspořádala, úvod sepsala a inventární seznam sestavila Mgr. Lucie Tichá v prosinci 2011.

VI. Inventární seznam

<i>inv. č. přír. č.</i>	<i>obsah</i>	<i>časový rozsah</i>	<i>č. ev. jedn.²</i>
1	Branald Adolf (1910–2008)		1
1/1	Pohlednice z Mariánských Lázní Myrtilu Frídovi ³ (psáno společně s Bertou Friedrichovou-Reimannovou; rukopis, 1 ks.	1971	
1/2	Korespondenční lístek z Mariánských Lázní o Bertě Friedrichové-Reimannové ⁴ a Janu Kříženeckém ⁵ , bez uvedení adresáta; rukopis, 1 ks.	1971	
2	Hackenschmied Alexander (1907–2004)		1
2/1	Dopis týkající se podepsání smlouvy ohledně filmu <i>Kříže</i> a vlastnických práv na filmy z Indie, které Hackenschmied natočil v r. 1937 ještě jako zaměstnanec <i>Filmového ateliéru Baťa ve Zlíně</i> ; anglicky, kopie strojopisu. ⁶	1998	
3	Hilar Karel Hugo (1885–1935)		
3/1	Dopis Vladislavu Vančurovi ⁷ s návrhem na zpracování filmového námětu <i>Před maturitou</i> pro divadlo; strojopis.	1932	
4	Korbelář Otomar (1899–1976)		1
4/1	Dopis neznámé výrobní společnosti s nabídkou spolupráce na výrobním programu pro příští období; strojopis; dvojlist. ⁸	1941	

² Není-li uvedeno jinak, jedná se o karton.

³ Myrtil Frída (*21.12.1914 Praha, † 10.8.1978 Praha), český filmový historik, spoluzakladatel českého filmového archivu.

⁴ Berta Friedrichová-Reimannová (*1892, † 1975), herečka.

⁵ Jan Kříženecký (*20.3.1868 Praha, † 9.2.1921 Praha), fotograf a průkopník čs. kinematografie. Viz NFA: f. *Licence kinematografické* (list NAD č. 176), k. 2, inv. č. 15.

⁶ Není-li uvedeno jinak, jedná se o 1 fol.

⁷ Vladislav Vančura (*23.6.1891 Háj, okr. Opava, † 1.6.1942 Praha), prozaik, dramatik a filmový režisér.

⁸ Zařazeno dodatečně dne 24. 8. 1999, předal PhDr. Ivan Klimeš.

5	Matura Alois (?)		1
5/1	Dopis <i>Československé filmotéce</i> (vyjádření soustrasti k úmrtí M. Frídy, informace o tetě Růženě Maturové ⁹); rukopis, fol. 2 + orig. obálka.	1978	
6	Plicka Karel (1894–1987)		1
6/1	Dopis příteli psaný z USA o filmech <i>Zem spieva</i> a <i>Jánošík</i> , fotokopie, fol. 2.	1936	
6/2	Dopis příteli psaný na lodi U. S. Lines týkající se dokončení filmu o slovenských lázních; fotokopie, fol. 3.	s.d.	
6/3	Dopis neznámému adresátovi týkající se rozhlasového vysílání o <i>Matici slovenské</i> , o Karlu Plickovi a o jeho filmu <i>Zem spieva</i> s přílohou posudků o tomto filmu ze <i>Slovenské pravdy</i> , <i>Filmových listů</i> , <i>Robotnických novin</i> a <i>Fotografického obzoru</i> ; fotokopie, fol. 5. ¹⁰	s.d.	
7	Rittershain Vilém (1889–1963)		1
7/1	Dopis neznámému adresátovi s autobiografickými údaji a vzpomínkami na M. Urbana ¹¹ a A. Sedláčkovou ¹² ; strojopis, fol. 3.	s.d.	
8	Roháč Ladislav (?)		1
8/1	Korespondence se Státní půjčovnou filmů týkající se žádosti L. Roháče o poskytnutí vstupenek na premiéru filmu <i>Jan Roháč z Dubé</i> ; slov. a čes., rukopis a strojopis, fol. 5 + 1 fotografie.	1947	
9	Scheinflug Karel (1869–1948)		1
9/1	Korespondenční lístek adresovaný Státní půjčovně filmů s omluvou neúčasti na promítání filmu <i>Případ kapitána Dreyfuse</i> ; rukopis, 1 ks.	1947	

⁹ Růžena Maturová (*2.9.1869 Praha, † 25.2.1938 Praha), v letech 1893–1909 operní pěvkyně v Národním divadle, 1921–1938 ředitelka *Bia Na Slovanech*, které bylo vybudováno na místě dřívějšího *Bia Imperial* Zdeňka Körbera a bylo majetkem Klubu penzistů-sólistů Národního divadla.

¹⁰ Korespondence K. Plicky byla do sbírky zařazena dodatečně dne 7.9.1999, dokumenty předal PhDr. Ivan Klimeš.

¹¹ Max Urban (*24.8.1882 Praha, † 17.7.1959 Praha), architekt, urbanista, filmový kameraman a režisér, manžel Anny Sedláčkové a spolumajitel filmové společnosti *ASUM*.

¹² Anna Sedláčková (*29.9.1887 Praha, † 24.11.1967 Praha), divadelní a filmová herečka, manželka Maxe Urbana a spolumajitelka filmové společnosti *ASUM*.

10	Siakel' Jaroslav (1896–1997)		1
10/1	Dopis Jiřimu Puršovi (řediteli Ās. filmu) s poděkováním za vlídne přijetí a odměnu, kterou dostal za práci na filmu <i>Jánošik</i> ; slovensky, strojopis + 3 fotografie + regist s rozdělovníkem sekretariátu Ās. filmu.	1982	
11	Siepl Richard (?)		1
11/1	Dopis neznámému adresátovi týkající se Karla Antona ¹³ a jeho filmu <i>Pohádka máje</i> ; strojopis, dvojlist.	1976	
12	Vášová Marie (1911–1984)		1
8/1	Dopis Státní půjčovně filmů v Praze s omluvou neúčasti na premiěře filmu <i>Připad kapitána Dreyfuse</i> ; rukopis. ¹⁴	1947	

¹³ Karel Anton (*25.10.1898 Praha, † 12.4.1979 Berlín), filmový režisér, scenárista, herec a producent.

¹⁴ Zařazeno dodatečně dně 20. 1. 2002, předal V. Procházka.

VII. Stručné biografie původců archivního souboru

Branald (Karel) Adolf (*4.10.1910 Praha, † 28.9.2008 Praha)

Pocházel z umělecké rodiny, už od dětství hrál malé divadelní role. Když se Adolfův otec Richard František Branald stal v roce 1918 režisérem u *Excelsiorfilmu*, svěřil svému osmiletému synovi několik filmových rolí (*Československý Ježíšek*, 1918; *Aloisův los*, 1919; *Komptoiristka*, 1922; *Venoušek a Stázička*, 1922). Po další roli v Lamačově filmu *Hraběnka z Podskalí* (1925) se A. Branald jako herec na třicet let odmlčel. Až v roce 1956 si zahrál epizodní roli kameramana v komedii *Dědeček automobil*, která byla natočena podle jeho románu a scénáře.

V roce 1932 dokončil studium na obchodní akademii, poté střídal různá zaměstnání. Pracoval v bance, u olejářských firem, na ředitelství Československých drah, byl prodavačem, pianistou v kině, výpravčím a telegrafistou, po okupaci byl tiskovým referentem ministerstva dopravy, v letech 1952–1959 redaktorem nakladatelství *Československý spisovatel*.

Od druhé poloviny 40. let se začal věnovat literární tvorbě. V roce 1947 sepsal román o osudech herců z kočovných společností 19. století *Stříbrná paruka*, následovaly romány ze železničního prostředí (*Severní nádraží*, 1949; *Lazaretní vlak*, 1950; *Král železnic*, 1959) a knihy reportážního charakteru (*Ztráty a nálezy*, 1961; *Vizita*, 1967; *Zrození velkoměsta*, 1988). Je také autorem několika knih věnovaných dětem (*Dědeček automobil*, 1955; *Tisíc a jedno dobrodružství*, 1955; *Vandrovali vandrovnici*, 1956). V několika románech a vzpomínkových knihách se odrazilo Branaldovo zaujetí divadelním životem (*Stříbrná paruka*, 1947; *Skříňka s líčidly*, 1960; *Valčík z Lohengrina*, 1972; *Zlaté stíny*, 1980; *My od divadla*, 1985). Historii české kinematografie se věnoval v próze *My od filmu* (1988), své redaktorské zkušenosti využil v knize *Andělské schody* (1990). Poslední vzpomínky sepsal ve svých 95 letech pod názvem *Tichý společník* (2005).

Podle Branaldových románů vznikl film *Dědeček automobil* (1956), televizní inscenace *Chvilé rozhodnutí* (1961) a seriál *Stříbrná paruka* (2001). Karel Kachyňa zfilmoval jeho román *Vizita* (filmy *Pozor, vizita*, 1981; *Sestřičky*, 1983).¹⁵

Hackenschmied Alexander

(*17.12.1907 Linec, Rakousko, † 26.7.2004 New York, USA)

Po maturitě na gymnáziu začal A. Hackenschmied v roce 1927 studovat na Českém vysokém učení technickém, obor architektura. Od konce 20. let se soustavně věnoval fotografické práci. Ve 30. letech natáčel experimentální filmy (*Bezúčelná procházka*, 1930; *Na pražském hradě*, 1931), spolupracoval s Karlem Plickou (*Zem spieva*, 1933) a podílel se jako střihač, kameraman, asistent režie či architekt na vzniku většiny snímků Gustava Machatého.

Významnou součástí Hackenschmiedovy předválečné tvorby představuje činnost v propagačním oddělení Baťových filmových ateliérů ve Zlíně, pro něž pracoval od roku 1935. Mj. zde spolupracoval s Elmarem Klosem na natáčení reklamy

¹⁵ FORST, Vladimír, a kol.: *Lexikon české literatury: osobnosti, díla, instituce*, sv. 1, A–G. Praha: Academia 1985. HAVELKA, Jiří: *Kdo byl kdo v československém filmu před r. 1945*. Praha: Čs. filmový ústav 1979, s. 28.

na Baťovy pneumatiky *Silnice zpívá* (1937). Po několika dokumentech natočených při příležitosti Baťovy obchodní cesty kolem světa přijal nabídku Herberta Klinea podílet se na snímku *Krize* (1939), mapujícím německou anexi československého pohraničí. Film byl dokončen v Paříži a jeho premiéra se konala v USA, kam se Hackenschmied coby emigrant odebral před nacistickou hrozbou v roce 1939. Ve Spojených státech se oženil s umělkyní ruského původu Mayou Deren a pod jménem Alexander Hammid se proslavil jako střihač a režisér dokumentárních filmů. Společně s manželkou natočil mj. surrealisticky laděný film *Odpolední osidla* (1943).

Od počátku 60. let dlouhodobě experimentoval s Francisem Thompsonem v rozvíjení nových formátů – multiprojekčních filmů. V roce 1965 získal Oscara za krátký film určený pro simultánní projekci na tři plátna *To be alive* (*Žít*, 1964).¹⁶

Hilar Karel Hugo (*5.11.1885 Sudoměřice u Bechyně, † 6.3.1935 Praha)

Již od svých třinácti let psal básně, povídky, romány (*Rozváté sny*, *Její bůh*, *Odložené masky*, *Adamův sen*), dramata i literární kritiky. Překládal francouzskou dekadentní poezii. Po gymnáziu vystudoval (v roce 1911) klasickou filologii na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

K režii se poprvé dostal v roce 1911 v Městském divadle na Královských Vinohradech (hra Hermanna Bahra *Pavouk*). O dva roky později zde působil jako dramaturg a od roku 1914 jako šéf činohry. Od ledna roku 1921 přešel do Národního divadla, kde byl až do své smrti šéfem činohry a režisérem. Navázal na německý expresionismus a prosazoval program moderní osobité režie. Spolupracoval se skladatelem a dirigentem Otakarem Ostrčillem, angažoval nové mladé herce (Zdeňka Štěpánka, Ladislava Peška, Huga Haase, Františka Smolíka) i své bývalé spolupracovníky z Vinohradského divadla (Bedřicha Karena, Václava Vydru a svou manželku Zuzanu Baldovou) a režiséra Karla Dostala.

Neúnavnost a píle, s níž se věnoval literatuře a režii, jej vyčerpávala, a tak v pouhých 39 letech byl po záchvatu mrtvice na delší čas nucen svou uměleckou činnost přerušit. Po návratu do Národního divadla pracoval ještě usilovněji, ale v necelých padesáti letech druhému záchvatu podlehl.¹⁷

Korbelář Otomar (*3.11.1899 Sázava, † 30.11.1976 Praha)

Od dětství zajímala O. Korbeláře především hudba, jeho otec však pro talent svého syna neměl pochopení a poslal jej studovat na obchodní akademii do Prahy. Ze školy ale mladý student proti otcově vůli odešel a stal se členem orchestru jednoho z pražských biografů. Později začal studovat na konzervatoři, hrál na hoboj a fagot a dokonce se usmířil s otcem. Kromě hudby studoval také herectví a již během studií získal menší role v Národním divadle.

¹⁶ HAVELKA, Jiří: *Kdo byl kdo v československém filmu před r. 1945*. Praha: Čs. filmový ústav 1979, s. 75–76. ŠTÁBLA, Zdeněk: *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 3. Praha: Čs. filmový ústav 1990. http://hammid.wz.cz/content/biography_en.html (20.12.2011).

¹⁷ ČERNÝ, František: *Měnivá tvář divadla aneb Dvě století s pražskými herci*. Praha: Mladá fronta 1978. SÍLOVÁ, Zuzana, a kol.: *Divadlo na Vinohradech 1907–2007, Vinohradský ansámbl*. Praha: Divadlo na Vinohradech 2007.

Po absolutoriu na konzervatoři byl v letech 1922–1924 a 1926–1929 členem Českého divadla v Olomouci, mezi tím (v letech 1924–1926) Městského divadla v Plzni. Od roku 1929 působil jako herec v Městském divadle na Vinohradech.

Od počátku třicátých let se objevoval také ve filmových rolích, poprvé v roce 1931 ve filmu *Třetí rota*. V dalších filmech hrál často milovníky, partnerkami mu byly přední české herečky, mj. Lída Baarová (*Grandhotel Nevada*, 1934), Anny Ondráková (*Důvod k rozvodu*, 1937), Jiřina Štěpničková (*Včera neděle byla*, 1938), Adina Mandlová (*Nevinná*, 1939), Nataša Gollová (*Rukavička*, 1941) nebo Vlasta Fabiánová (*Prstýnek*, 1944). Byl i představitelem jiných typů postav, mj. ve filmech *Tulák Macoun* (1939), *Pacientka doktora Hegla* (1940), *To byl český muzikant* (1940), *Advokát chudých* (1941), *Skalní plemeno* (1944), *Prstýnek* (1945), *Jan Roháč z Dubé* (1947).

V letech 1945–1952 působil u Československého filmu, 1954–1955 byl člen Realistického divadla Zdeňka Nejedlého v Praze a na dva roky (1955–1956) se znovu vrátil do Divadla na Vinohradech. Od roku 1966 do své smrti byl členem Hudebního divadla v Karlíně.¹⁸

Plicka Karel (*14.10.1894 Vídeň, † 6.5.1987 Praha)

Od mládí projevoval umělecké nadání, hrál na hudební nástroje, rád zpíval a fotografoval. V letech 1909–1913 studoval na učitelském ústavu v Hradci Králové. Své umělecké zájmy rozvíjel na pražské a potom i berlínské konzervatoři. Těsně před první světovou válkou nastoupil na první učitelské místo, za války působil jako zpěvák Dvorní opery ve Vídni a u vojenské hudby. Po převratu v roce 1918 se vrátil k učitelské profesi a založil umělecký soubor v Novém Městě nad Metují. V roce 1920 spolu s Václavem Talichem a Jaroslavem Kříčkou založil sbor České filharmonie a v dalších letech byl jeho dirigentem. V letech 1927–1931 absolvoval studium hudební vědy, národopisu a dějin umění na Univerzitě Komenského v Bratislavě.

Na doporučení Leoše Janáčka a Vítězslava Nováka byl přijat jako etnograf a sběratel lidových písní do služeb Matice slovenské, v letech 1924–1938 byl referentem jejího národopisného oddělení v Martině. Sbíral slovenské lidové písně a dokumentoval lidovou kulturu. Zapsal asi 40 tisíc lidových písní ze Slovenska, z Čech i z Moravy. Při Matici slovenské založil také archiv dokumentárních a národopisných fotografií. V letech 1937–1939 byl zakladatelem a vedoucím prvního odborného filmového pracoviště při Škole uměleckých řemesel v Bratislavě, stal se předsedou Slovenskej filmovej spoločnosti (1945–1946), spoluzakladatelem a jedním z prvních profesorů na FAMU v Praze, v roce 1946 byl zvolen jejím děkanem.

Uznání si získala Plickova filmová dokumentární tvorba (*Za slovenským ľudom*, 1928–1929; *Po horách po dolách*, 1929; *Zem spieva*, 1930–1933), zároveň připravoval i obrazové publikace (*Slovensko*, 1937). Za 2. světové války vydal knihu *Praha ve fotografii Karla Plicky* (1940) a *Praha královská* (1940). Od 50. let se věnoval výhradně fotografii (obrazové knihy: *Pražský hrad*, 1952; *Vltava*, 1959; *Československo*, 1974; *Procházky Prahou*, 1976; *Vlast líbezná*, 1979). Je též autorem teoretických děl (*Sloh v umělecké výchově*, 1926) a spoluautorem (s Františkem Volfem a Karlem Svobodou) rozsáhlého národopisného díla *Český rok v pohádkách, písních,*

¹⁸ ČERNÝ, František: *Měnivá tvář divadla aneb Dvě století s pražskými herci*. Praha: Mladá fronta 1978. HAVELKA, Jiří: *Kdo byl kdo v československém filmu před r. 1945*. Praha: Čs. filmový ústav 1979, s. 129. TUNYS, Ladislav: *Otomar Korbelář*. Praha: XYZ 2011.

hrách a tancích, říkadlech a hádankách (I. Jaro, 1944; II. Léto, 1950; III. Podzim, 1953; IV. Zima, 1960).¹⁹

Jako kameraman se podílel na poválečných dokumentech Otakara Vávry (*Vlast vítá*, 1945; *Cesta k barikádám*, 1946) a jako umělecký poradce na snímcích Martina Friče (*Jánošík*, 1935; *Varuj...!*, 1946).²⁰

Rittershain Vilém (*6.4.1889 Chrudim, † 13.2.1963 Praha)

Po maturitě v roce 1907 pokračoval ve studiích na pražském Vysokém učení technickém (1907–1914). Již v této době si zahrál v několika němých snímcích společnosti ASUM, kterou založil jeho přítel Max Urban se svou manželkou Annou Sedláčkovou. Jednalo se o filmy *Dáma s barzujem* (1912), *Falešný hráč* (1912) a *Rozvedená paní* (1913). Po zániku ASUMu v roce 1914 od filmu odešel a vrátil se až po desetileté přestávce.

Ve 20. letech se výrazněji prosadil jako filmový architekt, stal se zakladatelem české filmové scénografie. Od roku 1921 pracoval pro společnost A–B (mj. s Karlem Justem na filmu *Koryatovič*, 1922), od roku 1926 spolupracoval také s Karlem Lamačem v ateliérech Na Kavalírce. V letech 1934–1935 byl filmovým architektem v ateliérech v Hostivaři. Jako architekt se podílel na více jak osmdesáti celovečerních filmech, němých i zvukových (mj. *Lucerna*, 1925; *Vdavky Nanyňky Kulichovy*, 1925; *Karel Havlíček Borovský*, 1925; *Dobryj voják Švejk*, 1926; *Pohádka máje*, 1926; *Kreutzerova sonáta*, 1926; *To neznáte Hadimršku*, 1931; *Anton Špelec, ostrostřelec*, 1932; *Vražda v Ostrovní ulici*, 1933; *U svatého Antonička*, 1933). Svou výpravou dokázal vyjádřit moderní životní styl ve filmech avantgardistů (*Pudr a benzín*, 1932; *Peníze nebo život*, 1932; *Před maturitou*, 1932).

Na počátku 30. let se vrátil ke spolupráci s již renomovaným architektem Maxem Urbanem, aby společně vytvořili projekt filmových ateliérů A–B na Barrandově (1931–1933). Zároveň na Barrandově projektoval několik vil ve stylu funkcionalismu a urbanismu. Ve 2. polovině 30. let a po dobu okupace pracoval jako stavební a bytový architekt a po roce 1945 jako umělecký poradce u filmu.²¹

Siakel' Jaroslav (*4.1.1896, † 19.2.1997 Western Springs, USA)

Americký režisér slovenského původu. V roce 1912 se vystěhoval do USA za bratrem Danielelem. V letech 1917–1918 absolvoval kurs letecké fotografie. Spolu s bratrem natáčel krátké dokumentární a didaktické filmy. Byl spoluzakladatelem společnosti *Tatra Film Corporation*, která financovala natáčení prvního slovenského filmu *Jánošík*, který Siakel' režíroval podle nedokončeného scénáře J. Žáka-Marušiaika.

¹⁹ *Československý biografický slovník*. Praha: Encyklopedický institut ČSAV, Academia 1992. HAVELKA, Jiří: *Kdo byl kdo v československém filmu před r. 1945*. Praha: Čs. filmový ústav 1979, s. 198.

²⁰ *Encyklopedie českých a slovenských fotografů*. Praha: ASCO 1993. SLIVKA, Martin: *Karol Plicka – básník obrazu*. Bratislava: FOTOFO 1999. ŠTÁBLA, Zdeněk: *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 3 a 4. Praha: Čs. filmový ústav 1990.

²¹ *Československý biografický slovník*. Praha: Encyklopedický institut ČSAV, Academia 1932. *Český hraný film I (1898–1930)*. Praha: NFA 1995. ŠTÁBLA, Zdeněk: *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 2–4. Praha: Čs. filmový ústav 1988–1990. Viz též BARTOŠEK, Luboš – BARTOŠKOVÁ, Šárka: *Filmové profily*. Praha: Čs. filmový ústav 1986.

Poslední část dokončil ve spolupráci s titulním představitelem T. Pištěkem. Film měl premiéru v r. 1921 v Československu a v USA.

Společnost *Tatra Film Corporation* dále připravovala, ale nerealizovala hrané filmy *Sedliacká nevesta* a Hollého *Marnotratný syn*. V USA společnost natočila krátké dokumentární filmy *Cestu presidenta Masaryka po USA*, *Slovenské národopisné slavnosti v Chicagu* a v ČSR dokumentární film o posledních letech básníka Hviezdoslava v Kubíně.²²

Vášová Marie (*16.5.1911 Praha, † 6.8.1984 Praha)

Zatímco studovala na rodinné škole a obchodní akademii, vystupovala jako herečka ve Vinohradském divadle. Po dokončení studia krátce pracovala jako úřednice v nakladatelství *Aventinum* a ve *Škodovce*. První herecké angažmá získala u Rodenovy divadelní společnosti (1932–1933). Poté působila v divadle v Olomouci (1933–1934), v Českých Budějovicích (1934–1935), v Ostravě (1935–1940), v pražském divadle Uranie (1941–1944). Od roku 1945 až do své smrti byla členkou činohry Národního divadla v Praze. Nejčastěji byla představitelkou tragických a psychologických postav. Z rolí uveďme např.: *Antigona* (1941), *Elektra* (1944), Lízalka ve hře *Maryša* (1948), Madlena ve *Vojnarce* (1951), královna Runa v *Radúzovi a Mahuleně* (1955), Goneril v *Králi Learovi* (1958), Drahomíra ve hře *Drahomíra a její synové* (1960), paní Libera v Goldonih *Poprasku na laguně* (1961), Hošková ve *Veselých paničkách windsorských* (1962).

Ve filmu se poprvé objevila v melodramatu *Modrý závoj* (1941) v roli zdravotní sestry a poté v dramatu *Žíznlivé mládí* (1943) jako šenkýřka. Po válce byla často obsazována do rolí venkovských žen (mj. *V horách duní*, 1946; *Nikola Šuhaj*, 1947; *Advent*, 1956). Další velké role vytvořila Vášová v dramatech *Kariéra* (1948), *Svědomí* (1948), *Nástup* (1952), *Jan Žižka* (1955), *Proti všem* (1956), *Taková láska* (1959) a dalších. Ojedinele se objevila také v komediální roli, např. jako hraběnka Stradová ve filmu *Císařův pekař a Pekařův císař* (1951). Mezi její nejvýznamnější úlohy patří role ve filmech *Siréna* (1947), *Němá barikáda* (1949) a *Vyšší princip* (1960).

Kromě filmu spolupracovala Vášová i s rozhlasem a televizí. Z velkého množství televizních rolí jmenujme např. Barboru v Jiráskově *Samotě* (1965), hraběnku v detektivce *Někoho jsem zastřelil* (1966), matku v Hrubínově *Křišťálové noci* (1966), podvodnici Frenchovou v kriminálním příběhu *Pracka v lahvi* (1977) nebo Marii Čermákovou v seriálu *Sanitka* (1984).²³

²² HAVELKA, Jiří: *Kdo byl kdo v československém filmu před r. 1945*. Praha: Čs. filmový ústav 1979, s. 230. ŠTÁBLA, Zdeněk: *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 2. Praha: Čs. filmový ústav 1989.

²³ ČERNÝ, František: *Kapitoly z dějin českého divadla*. Praha: Academia 2000. TÝŽ: *Měnivá tvář divadla aneb Dvě století s pražskými herci*. Praha: Mladá fronta 1978. *Národní divadlo a jeho předchůdci*. Praha: Academia 1988. HAVELKA, Jiří: *Kdo byl kdo v československém filmu před r. 1945*. Praha: Čs. filmový ústav 1979, s. 275.

Název archivní pomůcky: Korespondence
(sbírka jednotlivin)

Časový rozsah pomůcky: 1932–1998

Počet evidenčních jednotek: 1 karton (1932–1998)
4 fotografie (s.d.)

Počet inventárních jednotek: 12

Rozsah zpřístupněných archiválií: 0,12 bm

Stav ke dni: 22. 12. 2011

Archivní sbírku zpracovala: Mgr. Lucie Tichá

Pomůcku sestavila: Mgr. Lucie Tichá

Počet stran: IV + 9

Číslo jednací: NFA 2270/2011

Pomůcku schválil: 22. 12. 2011
Datum

.....
Vladimír Opěla
ředitel NFA

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012–2013

Název sbírky: **Korespondence (sbírka jednotlivin)**

Datum provedení Generální inventury NAD: 16. 8. 2012

	<i>počet (ks)</i>	<i>inv.č.²⁴</i>	<i>Uložení (kart.)</i>	<i>poznámky</i>
Kartony				
Kartony	1			
Fotografické archiválie				
Fotografie papír. podl.	4	8/1, 10/1 (3)	1	
Tisky				
Pohlednice A	1	1/1	1	

Ověřená metráž: 0,12 bm

Vyhotovil: Jarmila Hurtová

²⁴ Inventární číslo a údaje o uložení jsou uvedeny pouze u nově vykázaných dílčích evidenčních jednotek. Údaje v kulatých závorkách za inventárními čísly znamenají počet kusů dílčí evidenční jednotky v daném inventárním čísle. V případě jednoho kusu se údaj „(1)“ neuvádí.